

Lausunto hallituksen esityksestä (HE 307/2014 vp) eduskunnalle laeiksi ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 46 §:n muuttamisesta

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry (myöhemmin AMKE) tukee lakiesityksen hyväksymistä osana ammatillisen koulutuksen kokonaisuudistusta. AMKE pitää perusteltuna ja oikeasuuntaisena esityksen tavoitteita: näyttötutkintojärjestelmän työelämälähtöisyyden vahvistamista, toimijoiden roolien selkeyttämistä sekä sitä että näyttötutkintojärjestelmä tuottaa työelämään sen tarvitsemaa osaamista ja että eri toimijat voivat luottaa järjestelmän laatuun. Työelämän tutkintojärjestelmän tulee olla asiakaslähtöinen ja joustava, ei keskittynyt hallinnollisiin tehtäviin. Esitettävät uudistukset tukevat järjestelmän kehittämistä oikeaan suuntaan.

Esityksessä todetaan, että näyttötutkinnon järjestäjänä voi toimia myös muut toimijat kuin koulutuksen järjestämisluvan omaavat tahot.

Koska näyttötutkintojärjestelmä on osaamisen hankintatavasta riippumaton osaamisen tunnistamis- ja tunnustamisjärjestelmä, myöskään tietopuolisen koulutuksen palveluntuottajalle ei ole asetettu pätevyysvaatimuksia. AMKE pitää huolestuttavana kehitystä, jossa koulutuksen järjestämislupa tarjoaa ainoastaan mahdollisuuden valtiosuusrahoitukseen em. tehtävien osalta. AMKE esittää, että näyttötutkinnon järjestäjinä voisivat toimia ainoastaan kyseessä olevan koulutusalan koulutuksen järjestämisluvan omaavat tahot. Koulutuksen järjestäjien edellytykset toimia laadukkaina ammatillisen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestäjinä on järjestämislupien hakemisen yhteydessä arvioitu ja tullaan arvioimaan, eikä muiden tahojen vastaavien edellytysten tasoa voida luotettavasti todeta.

Hallituksen esityksen mukaan tutkinnon järjestämissopimuksen tekemisen edellytyksenä olisi, että niille tutkinnoille tai tutkintojen osille, joiden järjestämisestä järjestämissopimuksessa sovitaan, olisi alueellista tai valtakunnallista tarvetta. Järjestämissopimus voitaisiin tehdä vain sellaisten toimijoiden kanssa, jotka kykenevät osoittamaan tarpeen näyttötutkinnon järjestämissopimukselle ottaen huomioon olemassa olevat näyttötutkinnon suorittamismahdollisuudet alalla ja alueella.

AMKE näkee, että tämä asettaa ensimmäisinä järjestämissopimuksen tehneet koulutuksen järjestäjät parempaan asemaan kuin myöhemmin ko. tehtävään hakeutuvat. Linjaus muodostaa alalle tulon esteen, mitä ei voida yleisesti pitää hyväksyttävänä. AMKE esittää, että tutkinnon järjestämissopimus tulee myöntää kaikille hakijoille, jotka täyttävät laadukkaalle tutkintojen järjestämiselle ko. tutkintotoimikunnan asettamat kriteerit. Viranomaisen tulee pitää päätöksiä tehdessään niin kansalaiset kuin eri yhteisötkin tasavertaisessa asemassa.

Esityksessä tutkintotoimikuntien tehtäväksi säädettäisiin nykyistä vahvemmin huolehtiminen näyttötutkintojen laadunvarmistuksesta.

AMKE toteaa, että tämä ohjaa tutkintotoimikuntien työtä oikeaan suuntaan. Tutkintotoimikunnat ovat käyttäneet valtaosan ajastaan hallinnolliseen työhön eikä näin ollen tutkintojen ja järjestelmän kehittämiseen sekä laadun valvonnalle ole ollut riittävästi resursseja.

Lakiesityksessä esitetään tutkintotoimikuntien määrän vähentämistä osana uudistusta.

AMKE toteaa, että oikein toteutettuna tutkintotoimikuntien yhdistäminen voi tukea tutkintorakenteen kehittymistä niin että päällekkäisiä tutkintoja ja niiden osia voidaan yhdistää huomioiden tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet. Tutkintotoimikuntien yhdistämistä tulee suunnitella ja toteuttaa kiinteässä yhteistyössä työelämän kanssa ja samalla on huolehdittava siitä, että eri alojen erityisosaaminen säilyy. Tämä varmistaa laadukkaan toiminnan ja työelämälähtöisyyden.

Esityksen mukaan tutkintotoimikuntien jäsenet edustaisivat työnantajia, työntekijöitä ja opetusalaa.

AMKE esittää, että opetusalan edustaja muutetaan koulutuksen järjestäjän edustajaksi. Näin ollen koulutuksen järjestäjällä työnantajana on mahdollisuus valita tutkintotoimikunnan jäseneksi sellaisen henkilön, jolla on paras osaaminen ja edellytykset toimia ko. tutkintotoimikunnassa.

Esityksen mukaan perustettava näyttötutkintosihteeristö olisi keskeinen toimija näyttötutkintojärjestelmän laadun ja näyttötutkinnon järjestämissopimusten yhdenmukaisuuden varmistajana.

AMKE kannattaa näyttötutkintosihteeristön perustamista Opetushallituksen yhteyteen, jolloin sihteeristöllä on riittävästi asiantuntemusta ja osaamista näyttötutkintojärjestelmästä. On kuitenkin huolehdittava, että sihteeristöllä on myös osaamista vastuullaan olevista näyttötutkinnoista. Sihteeristön perustaminen edesauttaa tutkintotoimikuntien keskittymistä ydintehtäväänsä eli laadun arviointiin ja ylläpitoon sekä kehittämistyöhön. Samalla voidaan huolehtia yhtenäisistä käytännöistä näyttötutkintojen järjestämisessä ja järjestelmän kehittämisessä.

AMKE korostaa, että tutkintojärjestelmän ja työelämän yhteistyötä tulee edelleen tiivistää ja nyt esitettävät uudistukset tukevat työelämän edustajien roolia erityisesti arviointitoiminnassa, jossa arvioijien toimintaedellytykset vahvistuvat uudistusten myötä. Lisäksi kannatamme tutkinnon suorittajan oikeusturvan parantamista kaksiportaisen oikaisumenettelyn kautta.

Ammattiosaamisen kehittämissyhteistyö AMKE ry, hallitus

AMKE ry:n hallituksen edustajana toimii johtaja Anssi Tuominen, Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Ammattiosaamisen kehittämissyhteistyö AMKE ry:n jäsenistö koostuu 84 ammatillisen koulutuksen järjestäjästä. Jäsenistö kattaa 90 prosenttia ammatillisen koulutuksen opiskelijavolyymista ja jäsenistön yhteenlaskettu liikevaihto on 2,2 miljardia euroa.